Lietas Nr. C30566415
Lietas arhīva Nr. CA-0232-17/4

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Liepājā 2017.gada 1.jūnijā

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja A.KLAIŠE
un tiesneses R.VĪVA un Z.ZAICEVA
ar sekretāri E.ANSULE

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. E/ un /pers. F/ prasībā pret AAS /Nosaukums A/ par pienākumu izpildīt pieļīgtās apdrošināšanas saistības un izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību 8000 EUR sakarā ar /pers. E/ un /pers. F/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2016.gada 9.jūnija spriedumu.

Tiesas sēdē tiesas kolēģija

k o n s t a t ē j a

2015.gada 26.jūnijā /pers. E/ (turpmāk prasītājs) Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā cēlis prasību pret AAS /Nosaukums A/ (turpmāk atbildētāja) par pienākumu izpildīt pieļīgtās apdrošināšanas saistības un izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību 8000 EUR. Prasība grozīta 2016.gada 10.maijā un lietā kā prasītāja iestājusies arī /pers. F/ (turpmāk prasītāja).

Prasība pamatota uz Civillikuma 1587., 1594., 1635., 1640. un 1779.pantu.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2016.gada 9.jūnija spriedumu prasība noraidīta.

Tiesa spriedumā nodibinājusi, ka starp pusēm nav strīda par šādiem faktiem:

2013.gada 8.jūlijā starp atbildētāju kā apdrošinātāju un prasītāju /pers. E/ kā apdrošinājuma ņēmēju noslēgts nekustamo īpašumu /adrese A/ un D/S /Nosaukums B/, /adrese/ apdrošināšanas līgums - Ģimenes apdrošināšanas polise /numurs/, ar darbības termiņu no 2013.gada 19.jūlija līdz 2014.gada 18.jūlijam. Polisē kā apdrošinātais objekts iekļauts arī dārza kamīns, kurš daļēji bija izbūvēts ārpus apdrošinātā īpašuma teritorijas strīdus robežas.

Īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu D/S /Nosaukums B/, /adrese/ reģistrētas atbildētājai /pers. F/.

2014.gada 22.decembrī atbildētāja tika informēta par apdrošināšanas gadījuma iestāšanos un 2015.gada 16.janvārī prasītāja iesniegusi Atlīdzības pieteikumu /numurs/ par bojātu dārza kamīnu par aptuveno zaudējumu summu 7000 EUR. 2015.gada 9.februārī atbildētāja atteikusi izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, jo konkrētajā gadījumā nav iestājies ar apdrošināto risku cēloņsakarīgi saistīts notikums.

Starp pusēm pastāv strīds par to, vai ir iestājies Apdrošināšanas līgumā apdrošinātais risks - dārza kamīna tīša iznīcināšana vai bojāšana un vai atbildētāja pamatoti atteikusies izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību par bojāto dārza kamīnu.

Ievērojot likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 1.panta 4.punktā, 6. un 12.pantā noteikto, tiesa konstatējusi, ka atbildētājai pienākums izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību iestājas tikai Apdrošināšanas līgumā noteiktajos gadījumos, ja vienlaikus nepastāv izņēmuma gadījumi, kuru dēļ radušos zaudējumus apdrošinātājs nesedz.

Savukārt saskaņā ar Likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 24.panta otro un sesto daļu, apdrošinātājam nav tiesību atteikties izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, nepārbaudot visu pieejamo informāciju. Apdrošinātāja pienākums ir pierādīt jebkurus apstākļus, kas to atbrīvo no apdrošināšanas līgumā noteiktajām saistībām izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību.

Tiesa konstatējusi, ka uz atbildētāja 2014.gada 22.decembra pieprasījumu Valsts policija 2015.gada 29.janvārī sniegusi atbildi Nr.533 norādot, ka 2015.gada 28.janvārī pieņemts lēmums Nr.40 par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu, nekonstatējot noziedzīga nodarījuma sastāvu. Lēmumā cita starpā norādīts, ka 2012.gada 17.janvārī /nosaukums/ novada dome nosūtījusi vēstuli /pers. E/ ar domes lēmumu uzlikt par pienākumu nojaukt patvaļīgi uzbūvētās būves, kas atrodas uz pašvaldībai piederošā zemes gabala "pretplūdu aizsargdambis".

Tiesas ieskatā atbildētāja, ņemot vērā informāciju no Valsts policijas, pamatoti atzinusi, ka nav iestājies ar apdrošināto risku cēloņsakarīgi saistīts notikums- ļaunprātīga dārza kamīna bojāšana, jo dārza kamīns bija patvaļīgi uzbūvēta būve, kas neatradās apdrošināšanas polisē norādītā adresē, turklāt tās tīša iznīcināšana vai bojāšana likumā noteiktajā kārtībā netika konstatēta.

Tiesa secinājusi, ka lietā nav pierādījumu tam, ka, slēdzot apdrošināšanas līgumu ar prasītāju, atbildētājai bijusi informācija par to, ka dārza kamīns neatrodas apdrošināšanas polisē norādītajā adresē. Vienlaikus tiesa kritiski vērtējusi prasītāja iesniegtos pierādījumus: e-pasta saraksti, ar kuru atbildētājai nosūtītas kamīna fotogrāfijas, un prasītāju pārstāves paskaidrojumus, ka pašvaldībai nebija iebildumu par kamīna atrašanos uz pašvaldības zemes. Minētais neapliecina, ka būve atradās prasītājas īpašumā (apdrošināšanas polisē norādītajā adresē) un bija likumīgi uzbūvēta.

Tiesa atzinusi, ka atbildētāja pierādījusi apstākļus, kas to atbrīvo no apdrošināšanas līgumā noteiktajām saistībām izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību atbilstoši likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 24.panta sestās daļas noteikumiem, jo līdz lēmuma pieņemšanai ir pieprasījusi un pārbaudījusi visu nepieciešamo informāciju, secinot, ka ir iestājies izņēmuma gadījums, kura dēļ radušos zaudējumus apdrošinātājs nesedz.

Apelācijas sūdzību par spriedumu iesnieguši prasītāji /pers. E/ un /pers. F/, pārsūdzot spriedumu pilnā apmērā. Apelatori norāda, ka viņi 2012.gada 11.jūlijā ar atbildētāju noslēguši nekustamā īpašuma /adrese/ apdrošināšanas līgumu, vienojoties, ka apdrošinātais objekts ir dzīvojamā ēka ar tai piekrītošām neatņemamām sastāvdaļām, tostarp žogu un dārza kamīnu, par ko apdrošinātājai tika nosūtīts atsevišķs apraksts un fotogrāfijas. 2014.gada 8.jūlijā par to pašu īpašumu identiska polise tika noslēgta atkārtoti. Atbildētājas rīcībā tika nodota visa nepieciešamā informācija par īpašumu un par apdrošināmā īpašuma sastāvu atbildētājai nekādu iebildumu nebija, turklāt apdrošinātājas pārstāvis bijis izbraucis uz īpašumu, lai izvērtētu iespējamos riskus.

2014.gadā laikā no jūnija līdz decembrim nekustamā īpašuma žoga daļa tikusi demontēta un dārza kamīns nojaukts. Uz atlīdzības pieteikumu prasītāja saņēmusi atteikumu, ka atbildētāja neatzīst minētos objektus par apdrošinātiem, jo tie atrodoties ārpus apdrošinātā īpašuma teritorijas un to nojaukšana un demontāža esot saistīta ar pašvaldības uzņēmuma rīcību, ko atbildētāja nevērtē kā ļaunprātīgu. Nepamatota ir atbildētājas atsauce uz faktu, ka par prasītājas mantas iznīcināšanu neesot uzsākts kriminālprocess, jo kriminālprocess kā priekšnosacījums apdrošināšanas noteikumu piemērošanai pušu noslēgtajā līgumā nav paredzēts.

Apelatori atsaukušies uz Civillikuma 1587., 1779. un 1594.pantu un norāda, ka atbildētāja jau no 2010.gada par īpašuma apdrošināšanu saņēma regulārus maksājumus un nekad neiebilda, ka kāda no īpašuma sastāvdaļām netiktu apdrošināta. Uzskata, ka personas, kuras veica žoga un dārza kamīna demontāžas un nojaukšanas darbības, rīkojās ļaunprātīgi, neizvēloties pēc iespējas saudzīgākas un citas personas mantu nebojājošas metodes, pirmām kārtām dodot iespēju pašiem prasītājiem pārvietot sev piederošo mantu. Pēc nojaukšanas manta ir sabojāta, iznīcināta, tāpēc ir pamats piedzīt no atbildētājas polisē norādīto kamīna apdrošinājuma summu un arī sabojāto žoga daļas vērtību, kopā 8000 EUR.

Atbildētāja par apelācijas sūdzību iesniegusi paskaidrojumus, norādot, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota. Uzskata, ka strīdus gadījumā nav konstatēts Apdrošināšanas līguma 4.5.3.punktā paredzētais gadījums dārza kamīna tīša iznīcināšana vai bojāšana (Krimināllikuma 185.panta izpratnē). Atbildētāja norāda, ka 2014.gada 21.maijā P/A /Nosaukums C/ rakstiski informēja prasītāju, ka lai realizētu pretplūdu aizsargdambja rekonstrukciju, darbu veicēja SIA /Nosaukums D/ demontējusi dārza kamīnu, kas atradies uz aizsargdambja pretī strīdus nekustamajam īpašumam. Konstatēts, ka apdrošinātā objekta īpašniece bez tiesiska pamata izmantojusi pašvaldībai piederošu zemes gabalu. Atbildētāja atsaukusies uz Civillikuma 1776.pantu, ka cietušajam zaudējumu novēršanai jāveic tādi pasākumi, kas attiecīgajos apstākļos ir saprātīgi, un cietušajam ir tiesības prasīt to zaudējumu atlīdzību, no kuriem tam nebija iespējams izvairīties. Prasītāji tika brīdināti par zemes robežzīmju atrašanās vietu, bet tomēr neveica nekādus pasākumus dārza kamīna pārvietošanai, līdz ar to prasītājiem nav pamata prasīt zaudējuma atlīdzību.

Ņemot vērā, ka dārza kamīna faktiskā atrašanās vieta bija ārpus polisē norādītās adreses, atzīstams, ka saskaņā ar Apdrošināšanas līguma 1.4.punktu objekts nav apdrošināts. Bez tam konstatēts, ka veikta nelikumīga dārza kamīna būvniecība, pārkāpjot būvnormatīvu un administratīvo aktu prasības, kas ir noteikumu 7.1.19.punktā paredzētais izņēmums, kad zaudējumi netiek apdrošināti.

Attiecībā par zaudējumu apmēru, atbildētāja norādījusi, ka prasītāji nav iesnieguši nekādus pamatojuma dokumentus vai aprēķinus, lai secinātu dārza kamīna atjaunošanas darbu patiesās izmaksas.

Tiesas sēdē prasītāju /pers. E/ un /pers. F/ pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte Inguna Baša prasību un apelācijas sūdzību uzturēja uz norādītajiem pamatiem, lūdza prasību apmierināt un piedzīt par labu prasītājai /pers. F/ apdrošināšanas atlīdzību 8000 EUR.

Tiesas sēdē atbildētājas AAS /Nosaukums A/ pilnvarotā pārstāve apelācijas sūdzību neatzina, lūdza prasību noraidīt.

Civillietu tiesas kolēģija, uzklausot procesa dalībnieku paskaidrojumus un iepazīstoties ar rakstveida pierādījumiem, uzskata, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un prasība noraidāma.

Pirmās instances tiesa pareizi izvērtējusi lietas faktiskos apstākļus un pamatoti prasību noraidījusi.

Civilprocesa likuma 432.panta piektajā daļā noteikts, ja tiesa, izskatot lietu atzīst, ka zemākas instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma argumentācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Novērtējot lietā nodibinātos faktus kopsakarā ar lietā esošajiem un iztiesāšanas laikā pārbaudītajiem pierādījumiem, tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums attiecībā uz prasības noraidīšanu ir pareizs, pilnībā pietiekams, un pievienojas šī sprieduma argumentācijai, atkārtoti tos pašus apsvērumus nenorādot.

Attiecībā uz apelācijas sūdzības motīviem, tiesas kolēģija atzīst tos par nepamatotiem.

Konkrētās prasības priekšmets ir prasītāju tiesības saņemt apdrošināšanas atlīdzību. Prasības priekšmeta robežās jāizlemj, vai atteikums izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību ir pamatots ar likumu un vai ir pierādīti apstākļi, uz kuriem prasījums balstīts.

Saskaņā ar likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 1.panta 5.punktu apdrošināšanas līgums ir apdrošinātāja un apdrošinājuma ņēmēja vienošanās, saskaņā ar kuru apdrošinājuma ņēmējs uzņemas saistības maksāt apdrošināšanas prēmiju līgumā noteiktajā veidā, termiņos un apmērā, kā arī izpildīt citas līgumā noteiktās saistības un apdrošinātājs uzņemas saistības, iestājoties apdrošināšanas gadījumam, izmaksāt līgumā norādītajai personai apdrošināšanas atlīdzību atbilstoši apdrošināšanas līgumam.

Tādējādi tas fakts vien, ka prasītājiem ar atbildētāju bija noslēgts apdrošināšanas līgums, neliecina par to, ka atbildētājai kā apdrošinātājam ir pienākums izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību jebkurā gadījumā, kad tiek nodarīts bojājums prasītāju mantai.

Saskaņā ar likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 5.panta pirmo daļu noslēdzot apdrošināšanas līgumu, apdrošinājuma ņēmēja un apdrošinātā pienākums ir sniegt visu apdrošinātāja pieprasīto informāciju par apstākļiem, kas nepieciešama apdrošinātājam apdrošinātā riska iestāšanās iespējamības novērtēšanai un ir svarīga, slēdzot apdrošināšanas līgumu.

Lietā nav strīda, ka 2014.gada otrajā pusgadā demontēts prasītājiem piederošais dārza kamīns. Nav strīda arī par to, ka pašvaldība prasītājus 2012.gadā brīdinājusi par nepieciešamību dārza kamīnu demontēt, jo tas atrodas uz pašvaldībai piederoša aizsargdambja. Prasītāji dārza kamīnu pēc brīdinājuma nebija demontējuši. Tādējādi nav pamatoti apelatoru iebildumi par to, ka viņiem netika dota iespēja pārvietot dārza kamīnu. Nav konstatējams fakts, ka prasītāji kā apdrošinājuma ņēmēji būtu atbildētāju brīdinājuši par to, ka dārza kamīns atrodas uz pašvaldībai piederošas zemes.

Saskaņā ar likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 24. panta pirmo daļu iestājoties apdrošināšanas gadījumam, apdrošinātājs izmaksā apdrošināšanas atlīdzību apdrošināšanas līgumā noteiktajai personai.

Saskaņā ar AAS /Nosaukums A/ fizisko personu paplašināto risku īpašuma apdrošināšanas līguma noteikumu 4.5.3.punktu trešo personu ļaunprātīgas rīcības risks šī apdrošināšanas līguma izpratnē ir ļaunprātīgi bojājumi- apdrošinātā īpašuma tīša iznīcināšana vai bojāšana (Krimināllikuma 185.panta izpratnē).

2015.gada 28.janvārī Valsts policijā par konkrēto faktu atteikts ierosināt krimināllietu, jo izdarītajā nodarījumā nav noziedzīga nodarījuma sastāva (lietas 56.-57.lapa). Lēmums nav pārsūdzēts un ir spēkā.

Kā redzams no pušu 2013.gada 8.jūlijā (lietas 25.-26.lapa) un 2014.gada 8.jūlijā (lietas 89.-91.lapa) noslēgtajiem Ģimenes apdrošināšanas līgumiem, polisēs Fizisko personu paplašināto risku īpašuma apdrošināšanas līguma noteikumi norādīti kā apdrošināšanas līguma neatņemama sastāvdaļa. Tādējādi pamatoti atteikts izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, jo nav iestājies apdrošināšanas gadījums.

Bez tam nepamatota ir norāde, ka izmaksājamā apdrošināšanas atlīdzība ir 8000 EUR, jo no apdrošināšanas polises redzams, ka mūra pagalma seguma, kur ietilpst dārza kamīns, apdrošinājuma summa ir 7115 EUR. Prasībā norādīts, ka prasītāji izmantojuši savas tiesības un paši noteica 8000 EUR vērtību sētai un dārza kamīnam. Nekādu citu pamatojumu konkrētajai summai un zaudējumu aprēķina lietā nav. Prasītāji summas aprēķinu pamato tikai ar saviem paskaidrojumiem, norādot, uz apdrošināšanas polisē norādīto summu.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka personas, kuras veica žoga un dārza kamīna demontāžas un nojaukšanas darbības, rīkojās ļaunprātīgi, neizvēloties pēc iespējas saudzīgākas un citas personas mantu nebojājošas metodes. Neskatoties uz šādu apgalvojumu, prasītāji nekādus iebildumus pret konkrēto firmu vai novada pašvaldību nav cēluši.

Tiesas kolēģija atzīst, ka atbildētājas 2015.gada 9.februāra atteikums izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību atbilst likumam "Par apdrošināšanas līgumu" un noslēgtā apdrošināšanas līguma apdrošināšanas noteikumu Nr.1202.03 4.punktam.

Pie šādiem apstākļiem prasība ir pilnībā noraidāma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.pantu no prasītājiem par labu valstij piedzenami izdevumi par tiesas pavēstu piegādāšanu 5,32 EUR jeb 2,66 EUR no katra.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 430., 432. un 434.pantu, tiesas kolēģija

n o s p r i e d a :

Noraidīt /pers. E/ un /pers. F/ prasību pret AAS /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/9, par pienākumu izpildīt pielīgtās apdrošināšanas saistības un izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību 8000 EUR.

Piedzīt no /pers. E/, personas kods /personas kods/, par labu valstij izdevumus par tiesas pavēstu piegādāšanu 2,66 EUR (divi *euro* un 66 centi).

Piedzīt no /pers. F/, personas kods /personas kods/, par labu valstij izdevumus par tiesas pavēstu piegādāšanu 2,66 EUR (divi *euro* un 59 centi).

Noteikt /pers. E/ un /pers. F/ desmit dienu termiņu sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Kurzemes apgabaltiesā.

Priekšsēdētāja A.KLAIŠE

Tiesnese R.VĪVA

Tiesnese Z.ZAICEVA